Asiantuntijalausunto 18.3.2026

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Asia: HE 159/2025 vp hallituksen esitys eduskunnalla laeiksi terveydenhuoltolain sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttamisesta

Suomen Erikoislääkäriyhdistys kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikkoasiasta.

Kannatamme hallituksen esitystä ennakoivan terveydenhuollon vahvistamiseksi.

Lakimuutokset ovat perusteltuja ja ottavat huomioon potilaan itsemääräämisoikeuden ja tietosuojan. Palvelunjärjestäjät saavat mahdollisuuden teknologian käyttöön tarkoituksenmukaisesti. Palveluiden painopisteen onnistunut siirtäminen ennaltaehkäiseviin ja ennakoiviin palveluihin tukee kulujen hallintaa.

On myös lääketieteen periaatteiden ja lääkärin etiikan mukaista pyrkiä estämään sairauksien puhkeaminen tai niiden eteneminen tarvittaessa puuttumalla tarpeen mukaisesti potilaan hoitoon.

Tämän lakiesityksen kattamat tehtävät kuuluvat ensisijaisesti julkiselle sektorille, mutta sen tavoittelemaan ennaltaehkäisyyn tulisi kuitenkin pyrkiä mahdollisimman laajasti.

Muistutamme, ettei lääketieteellisesti perusteltu tarve ottaa yhteyttä potilaaseen rajoitu hyvinvointialueen toimintaan. Se koskee myös sekä julkisella että yksityisellä sektorilla toimivia yksittäisiä lääkäreitä potilaskohtaisesti. Sairausriskien tunnistamisessa, hoidon seurannassa ja hoitolinjausten valinnassa potilasta hoitava lääkäri on keskeisessä osassa, kantaen vastuuta. Kuitenkin epäselvyys hoitosuhteen keston määrittelyssä rajoittaa mahdollisuuksia varmistaa potilaan vointia ja hoitovastetta, korjata hoitolinjaa tai ennakoida riskejä.

Aiemmin alkanut hoitosuhde tulee tulkita jatkuvaksi, ellei sitä potilaan taholta ole nimenomaisesti ilmoitettu katkaistavaksi.

Kuten lain valmistelussa on arvioitu, yksityisen sektorin ja työterveyshuollon roolit tulee ottaa jatkoselvittelyyn. Sen lisäksi tulee varmistaa myös julkisella sektorilla työskentelevän yksittäisen lääkärin mahdollisuus tehdä työnsä ammattieettisesti oikein ja kestävällä tavalla. Tämä tulee huomioida asiakastietolaissa, esimerkiksi 9§:ään lisättävässä toisessa momentissa.

Kunnioittavasti,

Suomen Erikoislääkäriyhdistys ry.

Jussi Pohjonen
puheenjohtaja